

המשאלה שהביע ה"חפץ-חיים", כדי להמשיך בהשתדלות להעביר את רוע הגזירה שאיימה לצנן הבל פיהם של תינוקות-של-בית-רובן. כותב אז החפץ-חיים: "לפי שעה הצליח ה' בידינו שנתקבלנו אצל שרי המלוכה בחן והבטיחנו לעשות טובות בעניננו, אך מאז עדיין לא יצא הדבר לפועל והחפשים עומדים להפריע את מעשינו, והדבר צריך עוד להשתדלות רב ולעמוד על המשמר, ושלחנו גין זה בשבוע העבר לווארשה את ידידי הרב הגאון מוה"ר ^{אורי' חתומה} קארעליץ ¹²³⁴⁵⁶⁷ ^{אורי' חתומה} ¹¹.

ר' כקנה היה במגעו עם הבריות, מסביר פנים לכל ילד קטן, שפל וסבלן מאין כמותו. ברם, במלחמתו למען קדשי הדת היה עז כנמר. מעשה ואסרו דייני וילנא על אחד האטליוזים בעיר למכור בשר. הלל ^{אורי' חתומה} סירב לציית לדבריהם. מיד התייצב רבי מאיר ליד פתח האטליוז, כזקיף על משמרתו, וכל לקוח שביקש להיכנס פנימה, אמר לו בקול נוקב: כאן מוכרים טריפה! רבי מאיר ניצב בראש המאבק שחרדי וילנא ניהלו, כדי לגונן על מעמדו של רבי חיים-עוזר, נגד אנשי המזרחי ומפלגות החילוניים, שביקשו להושיב את הרב רובינשטיין על כס הרבנות הראשית של וילנא. בגין עמדתו הנועזת עורר עליו את קצפם של אפוטרופסי הקהלה, שאילצוהו להתפטר מכהונתו כחבר ועד-הרבנים. היה זה בשנת תר"ץ. קהלת קרלין פינסק המעטירה, בחרה אז ברבי מאיר כממלא מקומו של גאון הדור רבי דוד פרידמן ("ר' דוד קרלינר") ושיגרה אליו כתב רבנות שנכתב ונחתם ביום ל' ניסן על ידי מאות יהודי העיר ובראשם רבי אברהם אלימלך פרלוב, האדמו"ר מסטולין-קרלין. הלך ובא רבי מאיר לראדין, כדי לשאול בעצת החפץ-חיים, אם יקבל עליו את המשרה או לאו. בתחילה התנגד החפץ-חיים לכך, על כי רחוקה היתה קרלין מוילנא ו"ליהודי כרבי מאיר אסור לפרוש מכלל ישראל, פרישתו ממחיצת רבי חיים-עוזר ופעולותיו כפרישה מכלל ישראל". אולם אחרי שפרנסי הקהלה נחפזו גם הם לבוא לראדין ושפכו תחנונים בפניו שיסכים להכתרה, הרהר החפץ-חיים רגע-קט ואחר אמר: ענין גורלי כזה אי אפשר להכריע בו לבדי, צריך להימלך בדעת גדולים, ומכיון שאנו שרויים עתה בשנת השמיטה ועוד מעט יבוא המשיח, כדברי חז"ל "במוצאי שביעית בן דוד בא", ואליהו הנביא יבוא

11. "החפץ-חיים חיו ופעלו", כרך ב', עמ' תק"ע.

א"ח 1234567

אוצר החכמה

אוצר החכמה

אוצר החכמה

א"ח 1234567

רבי דוד פרידמן, אב"ד קרלין

א"ח 1234567

האדמו"ר רבי יוחנן מלוביצקי, מלכוביץ

האדמו"ר רבי אברהם אלימלך פרלוב, מקרלין

[פ א]

לפני כן לבשרנו — אין זה הגון שמישהו אחר יפסוק בדבר, בידענו שתוך זמן קצר הוא בא, מוטב נחכה עליו ונשאיר עבורו את ההכרעה! רבי מאיר שהיה נוכח באותו מעמד, חיך קלילות. וכאשר הבחין בזאת, תפסו החפץ־חיים בשרוולו ואמר: מר מסתפק בדבר? אצלי הוא בחזקת ודאי!...¹²

בוילנא סערו בינתיים הרוחות. חרדי וילנא התקוממו נגד פיטוריו השרירותיים וגמרו־אומר לא לתת לרבי מאיר שיעזוב את העיר. באולמי המשרדים של „ועד־הישיבות“ בוילנא, התקיימו אספות־ציבור בהשתתפות קהל עצום. רבנים גדולים נאמו בפני ההמונים ותיארו את גודל הנזק שייגרם ליהדות ולמוסדות־הדת בוילנא על־ידי יציאתו של רבי מאיר, עמוד התווך של החיים הדתיים. „עשרות עסקנים לא יוכלו למלא את מקומו של רבי מאיר“, כתבו אז בעתונות המקומית.¹³ כאשר נודע בקרב האוכלוסיה הדתית, כי המניע העיקרי לעזיבתו כרוך בלחצם של מנהיגי הקהלה כתגמול לפעילותו בימי ההתגוששות על הרבנות, סערו הרוחות שבעתיים והמרירות נגדם גברה מאד. משלחות שונות מנכבדי העיר פקדו את ביתו של רבי מאיר יומם ולילה, כשבפיהם תחנונים שלא יעזבם. הוא לא ראה בפניו מנוס ומפלט מעזיבת וילנא, ונסע לקרלין, אך גם שם קמו לו מתנכלים. שמו של רבי מאיר, שניהן כחבר מועצת־גדולי־התורה העולמית ומעולם לא הסתיר את דבר השתייכותו הפעילה לאגודת־ישראל, הילך אימים על כמה מנהיגים בצמרת הקהלה של פינסק. שפחדו להושיב על כסא הרבנות את יד ימינם של החפץ־חיים ורבי חיים עוזר, פן יעלה בידו להפוך את פינסק הבונדאית למעוז אגודאי...

אחרי התייעצות נוספת עם החפץ־חיים, החליט לא לקבל את הרבנות בקרלין־פינסק וחזר לישיבת־עראי בוילנא. כעבור שנה, ביום י"ב לחודש אדר תרצ"א, קיבל כתב־מינוי כרב בלכוביץ, ליד ברנוביץ, שנחתם על־ידי טובי־העיר ובראשם האדמו"ר מלכוביץ, רבי יוחנן מלוביצקי, שהיה חתן הרבי ר' יששכר־ליב וינברג מסלונים. רבי מאיר שימש בכהונה זו עד יום עלייתו לא"י. גם כרבה של לכוֹבִיץ מיעט לשבת בעירו. מצודתו היתה פרושה

12. מפי בנו הרש"י קרליץ.

13. „דאס ווארט“, שבועון חרדי, וילנא, מיום כ"ד סיון תר"ץ.